

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 30 – ΜΑΡΤΙΟΣ 2015

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Σε αυτό το τεύχος της «Οικονομικής Έρευνας» παρουσιάζονται μελέτες σε θέματα μακροοικονομικών προβλέψεων, παραγωγικότητας και άλλων τομέων ενδιαφέροντος για την κυπριακή οικονομία.

Στο πλαίσιο έρευνας για αναβάθμιση των οικονομετρικών εργαλείων παρακολούθησης των μακροοικονομικών εξελίξεων, το ΚΟΕ έχει εφαρμόσει οικονομετρικές τεχνικές πρόβλεψης οι οποίες χρησιμοποιούν εκτεταμένες βάσεις μηνιαίων δεδομένων που είναι διαθέσιμα πολύ ενωρίτερα από τη δημοσίευση των τριμηνιαίων Εθνικών Λογαριασμών από τη Στατιστική Υπηρεσία. Οι τεχνικές αυτές μπορούν να αποβούν χρήσιμες για σκοπούς πρόβλεψης του ΑΕΠ, της ιδιωτικής κατανάλωσης, των επενδύσεων και των εξαγωγών της χώρας.

Η βελτίωση της παραγωγικότητας αποτελεί σημαντικό μέσο προς τη μελλοντική ευημερία, ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα μιας χώρας. Από συγκρίσεις της παραγωγικότητας μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών προκύπτει ότι η Κύπρος βρίσκεται στην ομάδα με τις λιγότερο παραγωγικές χώρες. Γι' αυτό, η κυπριακή οικονομία θα πρέπει να ψάξει να βρει τον δικό της δρόμο μέσω μεταρρυθμίσεων για περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητάς της, με στόχο την οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητά της στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Το Ενημερωτικό Δελτίο περιλαμβάνει επίσης περιλήψεις άρθρων που δημοσιεύτηκαν στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού Cyprus Economic Policy Review αναφορικά με το ιστορικό της κατάρρευσης του κυπριακού τραπεζικού συστήματος, τα οικονομικά της δημόσιας υγείας στην Κύπρο, την επίδραση της αβεβαιότητας στην οικονομική ανάπτυξη και τις προοπτικές «πράσινων» φορολογικών μεταρρυθμίσεων για την κυπριακή οικονομία.

Σε αυτό το τεύχος:

- Αξιοποίηση εκτεταμένων βάσεων δεδομένων για σκοπούς πρόβλεψης 2
- Πολυμερείς συγκρίσεις παραγωγικότητας ανάμεσα σε χώρες της Ευρώπης συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου 3
- Η κατάρρευση του Κυπριακού τραπεζικού συστήματος: Μια σφαιρική θεώρηση 4
- Οι συμπληρωμές στο δημόσιο σύστημα υγείας ή κάνοντας πρόβα ενόψει ΓεΣΥ: Η γνώμη των ασθενών 4
- Οι διαταραχές της αβεβαιότητας στις περιφερειακές χώρες της Ευρωζώνης και στη Γερμανία 5
- «Πράσινες» φορολογικές μεταρρυθμίσεις στην Ευρώπη και οι προοπτικές τους για την Κύπρο 5
- Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών 6
- Νέα του Τμήματος Οικονομικών 7
- Κέντρο Οικονομικών Ερευνών 8

Αξιοποίηση εκτεταμένων βάσεων δεδομένων για σκοπούς πρόβλεψης

Χ. Παπαμιχαήλ, Ν. Πασιουρτίδου

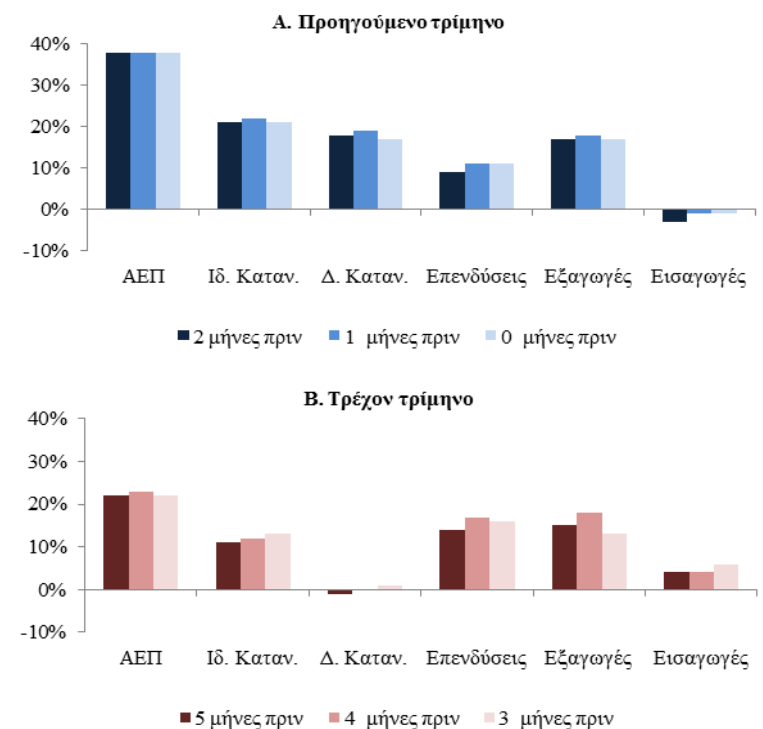
Η πρόοδος στην τεχνολογία της πληροφορικής παρέχει τη δυνατότητα έγκαιρης πρόσβασης και αξιοποίησης ενός μεγάλου αριθμού οικονομικών και χρηματοοικονομικών σειρών για σκοπούς οικονομικής ανάλυσης. Παράλληλα, η χρήση έγκαιρων πληροφοριών στην αξιολόγηση της πορείας της οικονομίας είναι πρώτιστης σημασίας για σκοπούς πολιτικής, αφού τα επίσημα στοιχεία των Εθνικών Λογαριασμών δημοσιεύονται με σημαντική καθυστέρηση σε σχέση με το τρίμηνο αναφοράς. Το ΚΟΕ, στα πλαίσια έρευνας για αναβάθμιση των οικονομετρικών εργαλείων παρακολούθησης των μακροοικονομικών εξελίξεων, έχει εφαρμόσει οικονομετρικές τεχνικές πρόβλεψης οι οποίες χρησιμοποιούν εκτεταμένες βάσεις μηνιαίων δεδομένων που είναι διαθέσιμα πολύ ενωρίτερα από τη δημοσίευση των τριμηνιαίων Εθνικών Λογαριασμών*.

Σε πρόσφατη μελέτη του ΚΟΕ εφαρμόζονται δυναμικά μοντέλα παραγόντων (dynamic factor models) σε βάσεις δεδομένων με μεγάλο αριθμό μηνιαίων μακροοικονομικών και χρηματοοικονομικών μεταβλητών, για τον υπολογισμό ενός μικρού αριθμού χρονοσειρών κοινών παραγόντων (common factors). Οι κοινοί παράγοντες συνοψίζουν τις πληροφορίες που υπάρχουν στις εκτεταμένες βάσεις δεδομένων. Οι κοινοί παράγοντες εκτιμούνται λαμβάνοντας υπόψη τις υστερήσεις στη δημοσίευση των μηνιαίων στοιχείων (π.χ. πρώτα δημοσιεύονται χρηματοοικονομικά στοιχεία, μετά δείκτες οικονομικού κλίματος, ακολουθούν δείκτες τιμών καταναλωτή, αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων, αφίξεις τουριστών κλπ). Κατασκευάζονται μοντέλα για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ, ιδιωτικής και δημόσιας κατανάλωσης, επενδύσεων, εισαγωγών και εξαγωγών. Τα μοντέλα αυτά (bridge equations) συνδέουν τους μηνιαίους κοινούς παράγοντες με τριμηνιαία στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών και η ακρίβεια των προβλέψεων που προκύπτουν μπορεί να συγκριθεί με αυτή απλών μοντέλων. Συγκεκριμένα, προσομοιώνεται η κατασκευή προβλέψεων για το προηγούμενο (back-casts) και το τρέχον (now-casts) τρίμηνο, στην αρχή κάθε μήνα. Έτσι, για το προηγούμενο τρίμηνο υπολογίζονται τρεις αναθεωρημένες προβλέψεις: δύο μήνες, ένα μήνα και λίγες μέρες πριν τη δημοσίευση

των Εθνικών Λογαριασμών για το εν λόγω τρίμηνο. Για το επόμενο τρίμηνο οι τρεις εκτιμήσεις γίνονται πέντε, τέσσερις και τρεις μήνες πριν την ανακοίνωση των επίσημων στοιχείων.

Το Διάγραμμα 1 παρουσιάζει την ποσοστιαία μείωση στο σφάλμα της πρόβλεψης από τη χρήση μοντέλων με μηνιαίους παράγοντες συγκριτικά με ένα απλό μοντέλο, σε κάθε μηνιαίο γύρο εκτιμήσεων. Η βελτίωση στην ακρίβεια των προβλέψεων είναι μεγαλύτερη στην περίπτωση του ΑΕΠ, ενώ τα οφέλη είναι πολύ μικρά ή σχεδόν μηδενικά για τις εισαγωγές και τη δημόσια κατανάλωση (τρέχον τρίμηνο). Γενικά, η μείωση στο σφάλμα της πρόβλεψης είναι μεγαλύτερη για προβλέψεις που αφορούν το προηγούμενο τρίμηνο παρά το τρέχον, λόγω περισσότερων σχετικών πληροφοριών (δεικτών). Επιπλέον, η σχετική ακρίβεια των προβλέψεων φαίνεται να αυξάνεται ελαφρώς μεταξύ του πρώτου και δεύτερου γύρου εκτιμήσεων. Αντίθετα, οι πληροφορίες από μικρό αριθμό μηνιαίων δεικτών που προστίθενται κατά τον τελευταίο γύρο εκτιμήσεων δεν φαίνεται να μειώνουν το σφάλμα σε σχέση με το δεύτερο γύρο, ενδεχομένως λόγω της περιορισμένης επιπρόσθετης πληροφόρησης που προσφέρουν.

Διάγραμμα 1: Μείωση σφάλματος πρόβλεψης σε σχέση με απλό μοντέλο

* Το Ερευνητικό Έργο με Αρ. Πρωτοκόλλου ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ/ΟΙΚΟΝ/0311(BIE)/03 συγχρηματοδοτείται από την Κυπριακή Δημοκρατία και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της ΕΕ.
Papamichael C. and N. Pashourtidou “Forecasting Cyprus GDP and its demand components: Applications of dynamic factor models”, Economic Analysis Paper No. 11-14, Economics Research Centre, University of Cyprus.

Οι μηνιαίοι κοινοί παράγοντες που υπολογίζονται από εκτεταμένες βάσεις δεδομένων εγχώριων και ξένων/διεθνών μεταβλητών μπορούν να αποβούν χρήσιμοι για σκοπούς πρόβλεψης του ΑΕΠ, ιδιωτικής κατανάλωσης, επενδύσεων και εξαγωγών.

Πολυμερείς συγκρίσεις παραγωγικότητας ανάμεσα σε χώρες της Ευρώπης συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου

Ε. Κεττένη και Θ. Μαμουneas

Οι πολυμερείς συγκρίσεις αναφέρονται σε συγκρίσεις ολικής παραγωγικότητας ανάμεσα σε διάφορες χώρες με τη χρήση δεικτών. Οι συγκρίσεις μπορεί να είναι διαχρονικές (ανάλυση σε διαφορετικές χρονικές περιόδους), αλλά και διαστρωματικές (ανάλυση ανάμεσα σε διαφορετικές χώρες). Αφού ορισθεί μια χώρα βάσης (Μέση Χώρα), στη συνέχεια δημιουργούνται οι δείκτες της παραγωγικότητας τόσο για κάθε χώρα όσο και για τη χώρα βάσης. Ως επακόλουθο, κάποιος μπορεί να κατατάξει (ως προς την ολική παραγωγικότητα) τις χώρες ανάλογα με τα αποτελέσματά τους. Σκοπός της παρούσας μελέτης* είναι η ανάλυση των διαφορετικών επιπέδων παραγωγικότητας μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών κατά την περίοδο 2000-2012.

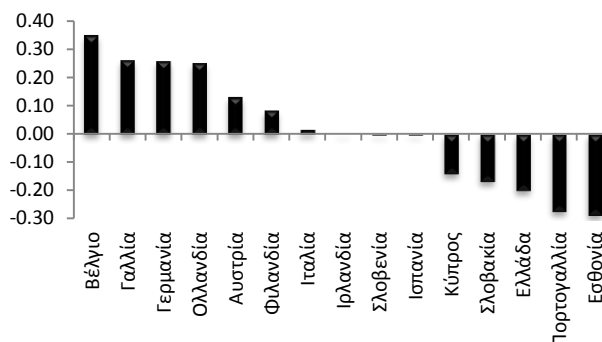
Τα αποτελέσματα της μελέτης (βλέπε Διάγραμμα 1) υποδεικνύουν ότι οι χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης έχουν υψηλότερα επίπεδα παραγωγικότητας σε σύγκριση με τις Μεσογειακές χώρες και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε τρεις ομάδες χωρών. Στην πρώτη ομάδα, με τη υψηλότερη παραγωγικότητα, βρίσκονται οι χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Αυστρία και Φιλανδία). Στη δεύτερη ομάδα οι Ιταλία, Ιρλανδία, Σλοβενία και Ισπανία και στην τελευταία ομάδα με τη χαμηλότερη παραγωγικότητα έχουμε τις Κύπρο, Σλοβακία, Ελλάδα, Πορτογαλία και Εσθονία.

Επιπλέον, παρατηρείται μια διαχρονική αύξηση της παραγωγικότητας στις πλείστες υπό εξέταση χώρες. Η αύξηση αυτή στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη οφείλεται κυρίως στην αύξηση του προϊόντος των συγκεκριμένων χωρών, ενώ η αντίστοιχη αύξηση στις Μεσογειακές και Ανατολικές χώρες προέρχεται από την πιο αποτελεσματική χρήση των εισροών τους. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι λιγότερο παραγωγικές χώρες είναι αυτές που παρουσιάζουν μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης της παραγωγικότητας. Ενδεικτικά, οι Μεσογειακές χώρες και οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης παρουσιάζουν μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης της παραγωγικότητας σε σύγκριση με τις χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης.

Η ώθηση της παραγωγικότητας αποτελεί ένα σημαντικό μέσο προς τη μελλοντική ευημερία,

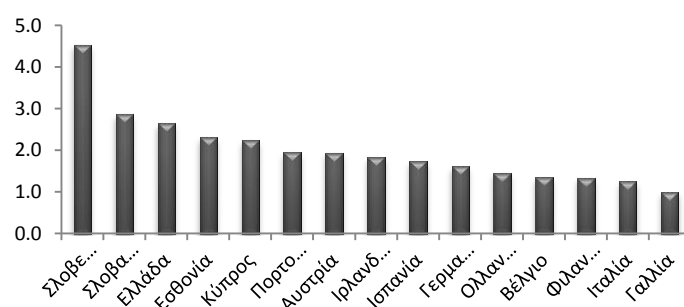
ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα μιας χώρας. Άρα η αύξησή της θα πρέπει να καθιστά πρωταρχικό στόχο πολιτικής των Ευρωπαϊκών χωρών και ιδιαίτερα των Μεσογειακών (συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου) και χωρών της Ανατολικής Ευρώπης.

Διάγραμμα 1: Συγκρίσεις παραγωγικότητας το 2012

Όπως αναφέραμε, η Κύπρος φαίνεται να κατέχει μια από τις χαμηλότερες θέσεις στην κατάταξη των χωρών με βάση την παραγωγικότητά της, και βρίσκεται στην ομάδα με τις λιγότερο παραγωγικές χώρες. Ανάμεσα σε αυτές κατέχει την καλύτερη θέση (με υψηλότερη παραγωγικότητα) μετά από το 2005 αλλά παρέμεινε εκεί μέχρι το 2012 παρόλο που διαχρονικά η παραγωγικότητα της παρουσιάζεται αυξημένη. Παρόλα αυτά, το γεγονός ότι η θέση της στην κατάταξη δεν αλλάζει και παραμένει στην ίδια ομάδα χωρών, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Κυπριακή οικονομία θα πρέπει να αυξήσει περισσότερο την παραγωγικότητά της για να μπορέσει να φτάσει τις χώρες που βρίσκονται υψηλά στην κατάταξη.

Διάγραμμα 2: Μέσος όρος ανάπτυξης παραγωγικότητας (2000-2012)

Η επίτευξη υψηλής παραγωγικότητας είναι πολύ σημαντική για την Κυπριακή οικονομία. Η Κυπριακή οικονομία θα πρέπει να ψάξει να βρει το δικό της δρόμο μέσω μεταρρυθμίσεων (όπως ιδιωτικοποιήσεις και επενδύσεις) που θα έχουν στόχο την περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητάς της, με αποτέλεσμα την οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητά της στον Ευρωπαϊκό χώρο.

* Mamouneas Th. and E. Kettteni 'Multilateral Comparisons of Productivity among European Countries', Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής 10-14 του ΚΟΕ, 2014.

Η κατάρρευση του Κυπριακού τραπεζικού συστήματος: Μια σφαιρική θεώρησης

Σ. Κληρίδης

Μέχρι το 2000, η Κύπρος διέθετε ένα κλειστό και στενά ελεγχόμενο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Οι τράπεζές της ήταν συντηρητικοί και εσωστρεφείς οργανισμοί με χαμηλή αποδοτικότητα και περιορισμένη τεχνογνωσία. Τα επιτόκια καθορίζονταν από την Κεντρική Τράπεζα και υπήρχαν αυστηροί περιορισμοί στη διακίνηση κεφαλαίων. Τα σχετικά ψηλά επίπεδα αποταμίευσης παρείχαν στις τράπεζες αρκετή ρευστότητα την οποία διοχέτευαν στην οικονομία. Οι τραπεζικές πρακτικές ευνοούσαν τον δανεισμό στη βάση εξασφάλισης με αποτέλεσμα να γίνονται υπερβολικές επενδύσεις σε κτήρια και κατασκευές εις βάρος των επενδύσεων σε μηχανήματα, εξοπλισμό και τεχνολογία. Υπήρξε, επίσης, μια σταθερή αύξηση του δανεισμού για σκοπούς ιδιωτικής κατανάλωσης*.

Ο 21ος αιώνας έφερε τη φιλελευθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρατηρήθηκε σημαντική εισροή ξένων κεφαλαίων στο τραπεζικό σύστημα της Κύπρου. Τα κεφάλαια διοχετεύτηκαν σε εγχώριο δανεισμό, κυρίως στην ιδιωτική κατανάλωση και τις κατασκευές, και σε επέκταση των τραπεζών στο εξωτερικό. Ο υπέρμετρος δανεισμός δημιούργησε μια μεγάλη φούσκα στα ακίνητα και φόρτωσε νοικοκυριά και επιχειρήσεις με δυσβάστακτο χρέος. Το σπάσιμο της φούσκας ήταν θέμα χρόνου και επήλθε το 2008 με την παγκόσμια οικονομική κρίση και την κρίση χρέους στην Ελλάδα. Η μεγάλη έκθεση στην Ελλάδα γονάτισε τις τράπεζες, και η απομείωση των Ελληνικών ομολόγων τον Οκτώβριο το 2011 άρχισε την αντίστροφη μέτρηση. Η κυβέρνηση δεν διέγνωσε σωστά την κατάσταση και καθυστέρησε αδικαιολόγητα τη λήψη διορθωτικών μέτρων. Η κατάληξη ήταν το κούρεμα των καταθέσεων στις δύο μεγάλες Κυπριακές τράπεζες.

Η φιλελευθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και η ένταξη στην ΕΕ δημιούργησαν νέες προοπτικές για την Κυπριακή οικονομία. Ταυτόχρονα δημιούργησαν και προκλήσεις καθώς το οικονομικό και επιχειρησιακό περιβάλλον άλλαξε δραματικά. Η αδυναμία της κυβέρνησης να ενεργήσει αποφασιστικά όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα προβλήματα έδωσε στην αναπόφευκτη κρίση καταστροφικές διαστάσεις.

* Η μελέτη αυτή δημοσιεύτηκε με τίτλο *'The Collapse of the Cypriot Banking System: A Bird's Eye View'* στο *Cyprus Economic Policy Review*, Vol 8(2), December 2014.

Οι συμπληρωμές στο δημόσιο σύστημα υγείας ή κάνοντας πρόβα ενόψει ΓεΣΥ: Η γνώμη των ασθενών

Μ. Θεοδώρα

Η επιβολή τελών που καλούνται να πληρώσουν υπό μορφή συμπληρωμών οι χρήστες των υπηρεσιών υγείας στα δημόσια συστήματα, αποτελεί κοινή πρακτική για τους σχεδιαστές της πολιτικής υγείας στις περισσότερες χώρες. Η διεθνής βιβλιογραφία είναι πλούσια επί του θέματος, με υποστηρικτές και πολέμιους, με σοβαρά επιχειρήματα υπέρ και κατά σχετικά με τη σκοπιμότητα και τις συνέπειες από την επιβολή συμπληρωμών. Η Κύπρος μέχρι πρόσφατα ελάχιστα χρησιμοποίησε αυτό το «εργαλείο». Τον Αύγουστο του 2013, με την «ενθάρρυνση» και της Τρόικας, εισήγαγε κάποιες συμπληρωμές σε μια σχετικά περιορισμένη δέσμη υπηρεσιών της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης.

Σκοπός της μελέτης αυτής[†], ήταν η διερεύνηση και καταγραφή των στάσεων και απόψεων των ασθενών σχετικά με τις συμπληρωμές, όπως αυτές επιβλήθηκαν από την 1η Αυγούστου 2013 σε κάποιες υπηρεσίες υγείας του δημόσιου τομέα, ενόψει και της εφαρμογής του Γενικού Σχεδίου Υγείας (ΓεΣΥ). Για το σκοπό αυτό σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε συγχρονική μελέτη, με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου που απαντήθηκε από 885 ασθενείς-χρήστες του δημόσιου συστήματος υγείας.

Μερικά από τα ενδιαφέροντα ευρήματα της μελέτης είναι τα εξής: Παρά το ότι τρεις στους τέσσερις συμμετέχοντες δήλωσαν ότι θεωρούν τα επιβληθέντα τέλη χαμηλά, το 8,1% ανέφεραν ότι δανείστηκαν χρήματα για να τα πληρώσουν και το 8,2% ότι ενώ χρειάστηκε να επισκεφθούν τα τμήματα επειγόντων περιστατικών, δεν το έπραξαν λόγω των τελών που θα πλήρωναν. Επίσης, βρέθηκε ότι: τα χαμηλά εισοδήματα συσχετίζονται με υψηλότερα ποσοστά ασθενών που θεωρούν τα τέλη ως «υψηλά» ή «πολύ υψηλά» και με εκείνους που δήλωσαν ότι δανείστηκαν χρήματα για να τα πληρώσουν. Επίσης, βρέθηκε ότι όσο πέφτει το εκπαιδευτικό επίπεδο τόσο αυξάνεται το ποσοστό εκείνων που θεωρούν τα τέλη «υψηλά» ή «πολύ υψηλά» και ότι οι άνδρες, οι ηλικιωμένοι και εκείνοι με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης συμφωνούν σε μεγαλύτερο βαθμό στην επιβολή τελών σε όλες τις υπηρεσίες υγείας του δημόσιου τομέα.

Οι απόψεις των χρηστών και γενικότερα η εμπειρία της επιβολής τελών στις υπηρεσίες υγείας του δημόσιου τομέα στην Κύπρο είναι σημαντικά και χρήσιμα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή του ΓεΣΥ, που πιθανολογείται ότι θα εισαγάγει πολύ υψηλότερα τέλη σε ένα μεγαλύτερο εύρος υπηρεσιών.

[†] M. Theodorou, *"Testing the Waters for GeSY: Patients' Opinion of Cost-sharing Arrangements in the Public Health Care System in Cyprus"*, Cyprus Economic Policy Review, Vol 8(2), December 2014.

Οι διαταραχές της αβεβαιότητας στις περιφερειακές χώρες της Ευρωζώνης και στη Γερμανία

Π. Πετρόκκης, Δ. Βαλσάμης και Π. Κωστής

Η επίδραση της αβεβαιότητας στην οικονομική δραστηριότητα ποικίλει, με κύριο επακόλουθο τη διαμόρφωση συμπεριφορών και δράσεων που αποκλίνουν από το πλαίσιο του ορθολογισμού και της μεγιστοποίησης του πλούτου και της ευημερίας. Η αβεβαιότητα καταλαμβάνει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη των επιχειρηματικών κύκλων καθώς: α) εάν κάθε επιχείρηση περιμένει την κατάλληλη στιγμή να επενδύσει ή να προχωρήσει σε προσλήψεις προσωπικού, η οικονομία γεννά υφέσεις, β) αυξάνεται το κόστος κεφαλαίου, γ) αυξάνεται η αποστροφή στον κίνδυνο, και δ) οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά διακατέχονται από αβεβαιότητα σχετικά με τους μελλοντικούς φόρους, τα επίπεδα των δαπανών, τις ρυθμιστικές διατάξεις, τις μεταρρυθμίσεις και τα επιτόκια. Συνεπώς, οι επιχειρήσεις καθυστερούν τις επενδύσεις, την κατανάλωση αγαθών και τις προσλήψεις εργατικού δυναμικού, παρεμποδίζοντας την ανάκαμψη.

Η παρούσα μελέτη* εξετάζει το βαθμό κατά τον οποίο η αβεβαιότητα αποτελεί βασικό ανασταλτικό παράγοντα της αποτελεσματικής λειτουργίας των οικονομιών της περιφέρειας της Ευρωζώνης (Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα και Ισπανία), ιδιαίτερα μετά τη Μεγάλη Ύφεση του 2008. Κατά συνέπεια, στόχος είναι από την μια η κατασκευή ενός μέτρου έκφρασης της οικονομικής αβεβαιότητας εξετάζοντας την εξέλιξη του από την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος έως και το τέλος του 2013, για τις περιφερειακές χώρες αλλά και για τη Γερμανία (ως μέτρο αντιπαραβολής), καθώς, επίσης, και η εξέταση της επίδρασης της αβεβαιότητας στην παραγωγή του κλάδου της μεταποίησης για 24 μήνες μετά από την εμφάνιση κάποιας αρνητικής διαταραχής. Τα αποτελέσματα της μελέτης καταλήγουν ότι μια διαταραχή στην αβεβαιότητα έχει ουσιαστική επίδραση στην οικονομική δραστηριότητα και πιο συγκεκριμένα στην παραγωγή του τομέα της μεταποίησης των χωρών της περιφέρειας. Πιο συγκεκριμένα, οι επιδράσεις των διαταραχών της αβεβαιότητας παρέρχονται μετά από 5 μήνες για την Πορτογαλία, 7 μήνες για την Ισπανία, 8 μήνες για τη Γερμανία, 10 μήνες για την Ελλάδα, και 13 μήνες για την Ιταλία.

* P. E. Petrakis, D. G. Valsamis and P. C. Kostis, *“Uncertainty Shocks in Eurozone Periphery Countries and Germany”*, Cyprus Economic Policy Review Vol 8(2), December 2014.

«Πράσινες» φορολογικές μεταρρυθμίσεις στην Ευρώπη και οι προοπτικές τους για την Κύπρο

Θ. Ζαχαριάδης

Στις 6 Ιουνίου 2014 πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία συνέδριο με τίτλο «Πράσινη Φορολογική Μεταρρύθμιση σε Καιρούς Οικονομικής Κρίσης», που αφορούσε τις φιλοπεριβαλλοντικές δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις που συνεχώς κερδίζουν έδαφος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συνδιοργανώθηκε από την αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (πρόγραμμα Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Ενεργειακή και Περιβαλλοντική Πολιτική).

Οι μελέτες που παρουσιάστηκαν[†] περιλάμβαναν αναφορές σε παραδείγματα από ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες εφαρμόστηκαν ανάλογες πολιτικές. Π.χ. στη Γερμανία, μια τέτοια μεταρρύθμιση πριν από μια δεκαετία συνέβαλε στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ταυτόχρονα δημιούργησε σημαντικό αριθμό νέων θέσεων εργασίας σε γερμανικές επιχειρήσεις. Επίσης, περιγράφηκαν τα πρώτα αποτελέσματα από την εφαρμογή ενός φόρου άνθρακα στην Ιρλανδία, που υιοθετήθηκε κατά την περίοδο που εφαρμοζόταν στην Ιρλανδία πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής (Μνημόνιο).

Γενικό συμπέρασμα των ομιλητών ήταν ότι οι περιβαλλοντικοί φόροι μπορούν να αποφέρουν τόσο οικονομικά όσο και οικολογικά οφέλη. Σήμερα, το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων των ευρωπαϊκών κρατών προέρχεται από τη φορολόγηση της εργασίας και του εισοδήματος. Δραστηριότητες που ρυπαίνουν το περιβάλλον ή ξοδεύουν σπάνιους φυσικούς πόρους δεν συνεισφέρουν ιδιαίτερα στα δημόσια έσοδα. Αυτό θέτει σε κίνδυνο την απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη, ενώ επιβραβεύει την κατάχρηση των φυσικών πόρων. Μια «πράσινη» φορολογική μεταρρύθμιση μπορεί να ανατρέψει αυτή την εικόνα. Σε αντίθεση με τους φόρους εισοδήματος και κατανάλωσης, τον ΦΠΑ ή τις ασφαλιστικές εισφορές, οι περιβαλλοντικοί φόροι στρεβλώνουν λιγότερο την οικονομική δραστηριότητα και μειώνουν τη χρήση ενέργειας και φυσικών πόρων.

Μια τέτοια μεταρρύθμιση είναι επίκαιρη και στην Κύπρο, καθ' όσον η χώρα αφενός χρειάζεται μέτρα που θα τονώσουν την οικονομική ανάπτυξη χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική σταθερότητα και αφετέρου είναι δεσμευμένη να συμμορφωθεί με τις ενεργειακές και περιβαλλοντικές της υποχρεώσεις εντός της ΕΕ. Οι «πράσινοι φόροι» μπορούν να συμβάλουν και στους δύο αυτούς στόχους. Αυτός είναι άλλωστε ο λόγος που χώρες όπως η Πορτογαλία και η Ιταλία βρίσκονται ήδη σε προχωρημένο στάδιο για να υιοθετήσουν τέτοιες μεταρρυθμίσεις.

[†] Cyprus Economic Policy Review Vol 8(2), December 2014.

Νέο Ερευνητικό Πρόγραμμα Κέντρου Οικονομικών Ερευνών «Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys: Cyprus»

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου, σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, έχουν εξασφαλίσει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη συνέχιση του προγράμματος διεξαγωγής των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας στην Κύπρο για περίοδο 6 ετών. Το πρόγραμμα αποτελεί μέρος του εναρμονισμένου προγράμματος Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys) όπου συμμετέχουν όλες οι χώρες μέλη καθώς και υπό ένταξη χώρες. Η χρηματοδότηση του προγράμματος για την Κύπρο κατά την περίοδο Μαΐου 2015 – Απριλίου 2021 ανέρχεται σε 1.568.880 ευρώ και προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εισφορές του Υπουργείου Οικονομικών. Συντονιστής του προγράμματος είναι ο διευθυντής του ΚΟΕ, Καθ. Πάνος Πασιαρδής.

Έκθεση Πεπραγμένων 2014 και Προγραμματισμός 2015

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών δημοσίευσε πρόσφατα την Έκθεση πεπραγμένων για το 2014 και τον προγραμματισμό για το 2015. Το πρώτο μέρος της Έκθεσης παρουσιάζει όλα τα θέματα τα οποία ερευνήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2014 και τα οποία κατανεμήθηκαν στους 5 βασικούς τομείς των ερευνητικών δραστηριοτήτων του ΚΟΕ (Δημόσιων Οικονομικών και Φορολογίας, Νοικοκυριών και Κοινωνικής Ευημερίας, Επιχειρήσεων και Παραγωγικότητας, Μακροοικονομικών Προβλέψεων και Ανάλυσης και Απασχόλησης), ενώ το δεύτερο μέρος παρουσιάζει όλα τα θέματα που πρόκειται να αναλυθούν κατά τη διάρκεια του 2015. Περισσότερες πληροφορίες δίνονται στην ιστοσελίδα του ΚΟΕ: <http://www.ucy.ac.cy/erc/el/publications/other-publications>.

Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης

- 07-14 Andreou E. and A. Kourtellos, "[The State of Cyprus Macroeconomic Forecasting](#)", Δεκέμβριος 2014.
- 08-14 Clerides S., "[The Collapse of the Cypriot Banking System: A Bird's Eye View](#)", Δεκέμβριος 2014.

- 09-14 Theodorou M., "[Testing the waters for GeSY: Patients' opinion of cost-sharing arrangements in the public health care system in Cyprus](#)", Δεκέμβριος 2014.
- 10-14 Mamuneas Th. and E. Kettani, "[Multilateral Comparisons of Productivity among European Countries](#)", Δεκέμβριος 2014.
- 11-14 Papamichael Chr. and N. Pashourtidou, "[Forecasting Cyprus GDP and its demand components: Applications of dynamic factor models](#)", Δεκέμβριος 2014.

Περιοδικό Cyprus Economic Policy Review

Περιεχόμενα του τεύχους 16 (Δεκέμβριος 2014)

- [The Collapse of the Cypriot Banking System: A Bird's Eye View](#)
S. Clerides
 - [Testing the Waters for GeSY: Patients' Opinion of Cost-sharing Arrangements in the Public Health Care System in Cyprus](#)
M. Theodorou
 - [Law-of-One-Price Deviations Before and After the Euro: The Case of Cyprus](#)
M. Glushenkova and M. Zachariadis
 - [Uncertainty Shocks in Eurozone Periphery Countries and Germany](#)
P. E. Petrakis, D. G. Valsamis and P. C. Kostis
- Environmental Tax Reform at Times of Economic Crisis**
- [Environmental Fiscal Reforms in Europe and their Prospects for Cyprus - Some Introductory Remarks](#)
T. Zachariadis
 - [Environmental Taxation Within the European Union](#)
M. Rosenstock
 - [How an Environmental Fiscal Reform Can Contribute to a Green Economy with Jobs, Welfare and a Clean Environment? Policy Lessons](#)
K. Schlegelmilch
 - [Ireland's Carbon Tax in the Context of the Fiscal Crisis](#)
F. Convery, L. Dunne and D. Joyce

Νέα του Τμήματος Οικονομικών

Αναστασία Δημητρίου & Γιάννης Κασπαρής

Προπτυχιακά Προγράμματα

Το Τμήμα Οικονομικών προσφέρει δύο προπτυχιακά προγράμματα, ένα στα Οικονομικά και ένα στις Διεθνείς, Ευρωπαϊκές και Οικονομικές Σπουδές. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014/15, εξασφάλισαν θέση στα δύο πιο πάνω προγράμματα 81 φοιτητές. Από αυτούς, 47 φοιτούν στο πρόγραμμα Οικονομικών και 34 στο πρόγραμμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Οικονομικών Σπουδών. Από το ακαδημαϊκό έτος 2013/14, το Τμήμα Οικονομικών σε συνεργασία με το Τμήμα Μαθηματικών και Στατιστικής προσφέρουν από κοινού το νέο Διατμηματικό Πρόγραμμα προπτυχιακών Σπουδών στα Μαθηματικά και Οικονομικά. Στο εν λόγω πρόγραμμα εξασφάλισαν θέση και φοιτούν 21 φοιτητές.

Ειδικό Επιστήμονες

Για το **Εαρινό Εξάμηνο 2014-15**, επισκέπτονται το Τμήμα και διδάσκουν μαθήματα της ειδικότητάς τους στα προγράμματα του Τμήματος οι:

- Αδάμος Αδάμου, PhD Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Ανδρέας Ασσιώτης, PhD Southern Illinois University Carbondale
- Αριστοκλής Αυγουστή, PhD University of Wisconsin – Madison, USA
- Κώστας Βραχίμης, PhD Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Αργυρώ Γαληνού, PhD Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Άντρη Κυριζή, PhD University of Leicester
- Μάριος Σούπασης, PhD Middlesex University

Κοινοτικό Πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ/ERASMUS

Το Τμήμα Οικονομικών στα πλαίσια του Κοινοτικού προγράμματος ΣΩΚΡΑΤΗΣ/ERASMUS προσφέρει μαθήματα και στην Αγγλική γλώσσα. Κατά το Εαρινό Εξάμηνο 2014-15, προσφέρονται τα πιο κάτω μαθήματα:

ΟΙΚ305 Διεθνές Εμπόριο

ΟΙΚ316 Οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σειρά Σεμιναρίων στα Οικονομικά

Όπως κάθε χρόνο, το Τμήμα Οικονομικών διοργανώνει σειρά σεμιναρίων με ομιλητές ακαδημαϊκούς από διάφορες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες δίνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος:

<http://www.ucy.ac.cy/econ/en/seminars/department-seminar-series>

Προκήρυξη θέσεων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Τμήματος Οικονομικών

Το Τμήμα Οικονομικών ανακοινώνει ότι δέχεται αιτήσεις για περιορισμένο αριθμό θέσεων στα μεταπτυχιακά προγράμματα του που θα αρχίσουν το Σεπτέμβριο του 2015.

Πενήντα (50) θέσεις για μεταπτυχιακή φοίτηση που οδηγούν στην απόκτηση Μάστερ ή Διδακτορικού Διπλώματος ως ακολούθως:

- 14 θέσεις για Μάστερ στην Οικονομική Ανάλυση (Master in Economic Analysis – προσφέρεται στην Αγγλική γλώσσα)
- 30 θέσεις για Μάστερ στα Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά (Master in Monetary and Financial Economics)
- 6 θέσεις για Διδακτορικό στα Οικονομικά (PhD in Economics)

Επίσης, το Τμήμα Οικονομικών ανακοινώνει ότι δέχεται αιτήσεις για δεκαπέντε (15) θέσεις στο πρόγραμμα επιπέδου Μάστερ σε Financial Economics. Το πρόγραμμα είναι από κοινού με το Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής και προσφέρεται στην αγγλική γλώσσα.

Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι **31 Μαρτίου 2015**. Η υποβολή των αιτήσεων γίνεται **ΜΟΝΟ** ηλεκτρονικά. Περισσότερες πληροφορίες δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου στο σύνδεσμο: <http://www.ucy.ac.cy/graduateschool/el/admissions/postgraduate-programmes-places>

Νέες Θέσεις

Το Τμήμα Οικονομικών προκήρυξε μια θέση στη βαθμίδα Λέκτορα ή Επίκουρου Καθηγητή στις ειδικότητες «Βιομηχανική Οργάνωση ή Διεθνή Οικονομικά ή Δημόσια Οικονομικά ή Μακροοικονομικά ή Μικροοικονομικά ή Νομισματικά Οικονομικά ή Οικονομετρία ή Οικονομικά της Εργασίας ή Οικονομική Ανάπτυξη και Μεγέθυνση ή Χρηματοοικονομικά». Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων ήταν στις 26 Ιανουαρίου 2015.

Ευρωπαϊκό Βραβείο Έρευνας (ERC Grant)

Η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Έλενα Ανδρέου εξασφάλισε το Ευρωπαϊκό Βραβείο Έρευνας ERC Proof of Concept για χρηματοδότηση του ερευνητικού της έργου. Είναι το τρίτο Ευρωπαϊκό Βραβείο Έρευνας ERC που εξασφαλίζει το Τμήμα Οικονομικών και το καθιστά πρώτο τμήμα ανάμεσα στα ακαδημαϊκά ιδρύματα της Κύπρου, με συνολικό προϋπολογισμό πάνω από 2.8 εκ ευρώ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας απένειμε το 2008 και πάλι στην κα Ανδρέου το ERC Starting Grant και το 2013 στον Νομπελίστα Καθηγητή του Τμήματος Σερ Χριστόφορο Πισσαρίδη το ERC Advanced Grant. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου κατέχει τα περισσότερα βραβεία ERC, με 9 βραβεία από τα 11 βραβεία που έχουν δοθεί στην Κύπρο.

